

÷ n soi sáng tại Annecy năm 1657 ?

Ngày 28/3/2001

Kính Dì H-T. thân mến,

Lần này đọc bài của Dì, thấy Dì đã chép lại chuyện về cha Lambert ở Annecy năm 1657. Tôi cũng muốn tìm hiểu về cha Lambert và Thánh Phanxicô và Thánh Jeanne de Chantal, tôi cũng muốn tìm hiểu về những chuyện này. Tôi lâu rồi không có thời gian.

1. Nhóm Nghiên Cứu :

Trong cuốn sách của Nhóm Nghiên Cứu tựa "Tiểu sử - Bút tích..." năm 1998, trang 12 :

"Thầy Paris, Cha Lambert sống tại Annecy, cầu nguyện lâu ngày bên mộ Thánh François de Sales và Jeanne Françoise de Chantal là hai vĩ nhân sáng lập Dòng Thăm Viếng. Ngài ở Annecy ở soi sáng các nhàn thấy :

"Trong tay Hội Thánh Công Giáo, linh mục và nữ tu là hai nguồn mạch tuôn chảy niềm Tin và niềm Ái xót trên mặt đất : Linh mục là hình ảnh thân của lòng nhân ái thành, lấy máu mình hiến dâng cho sự sống của nhân loại, còn nữ tu là biểu tượng cho sự sống và hạnh phúc của đời sống cầu nguyện và công việc bác ái phục vụ.

"Phần gia nghiệp của linh mục là chinh phục các linh hồn. Phần gia nghiệp của nữ tu là thỏa mãn những khát vọng của tha nhân.

Hai sứ mạng của Đạo Công Giáo, trong đó linh mục và nữ tu hiến dâng thân mình cho Thiên Chúa. Hai hình thức dẫn thân phục vụ này liên kết với nhau, sẽ đi đến cách viên mãn tính năng của Kitô giáo, là một tình yêu hiệp nhất hiến dâng cho sự sống và sự cứu rỗi, giống như ngày xưa trên núi Sion, mà nữ tu trình bày cùng với nữ tu tông đồ tham gia vào công cuộc Cứu thế."

Các tác giả cho biết hoàn cảnh này trích dịch từ (chú thích số 9) :

- "Annales de la Propagation de la Foi XXVII", trang 89.

- E.M. Durand : "Les Amantes de la Croix en Indochine", trong "Les Missions Catholiques 1931", trang 428.

2. "Annales de la Propagation de la Foi XXVII", trang 89 :

Bài báo này xuất bản năm 1855, tại thành phố Lyon (Pháp), với tựa đề : "Notice sur les missions de la Cochinchine et du Tonkin". Trang 89 có viết :

"A côté du sacerdoce indigène, qui s'enracine au coeur de la nation, et s'enlace à toutes les affections de famille, toujours le catholicisme se hâte de placer l'institution des vierges chrétiennes. Dans ses mains, le prêtre et la religieuse sont les deux sources qui versent sur un pays la foi et la charité : l'un, qui personnifie le zèle, jette sa vie en soldat aux périls de la lutte ; l'autre, qui est l'emblème de l'innocence, partage ses jours entre la prière et le bienfait ; à l'un sont échues en héritage les âmes à conquérir, à l'autre les misères à consoler : double mission, dans laquelle le premier s'impose à l'admiration des païens comme un héros, et la seconde, à leur vénération comme un ange. Ces deux genres de dévouement (sic) ont besoin de s'unir pour exprimer dans sa plénitude la vertu du christianisme, mystérieux mélange de force et de douceur, comme autrefois, sur le Calvaire, le modèle des vierges concourut à la Rédemption avec le modèle des apôtres."

Rồi, bài báo nói tiếp :

“C'est à ce souvenir que paraît emprunté le nom d'Amantes de la Croix, donné aux religieuses annamites...”

Chúng ta không thấy trong bài báo này mặt ghi chú nào xác định rõ ràng rằng Có là Ông soi sáng siêu nhiên mà Đức cha Lambert nhận Chức tại Annecy. Hơn nữa, với câu “C'est à ce souvenir que...”, tác giả cho chúng ta hiểu là tác giả vừa khỏi lời mặt kinh nghiệm lâu đời trong Giáo Hội là kinh nghiệm linh mục và tu làm việc bậc thúc cho nhau trong việc rao giảng Tin Mừng. “Kinh nghiệm của mặt tiếp xúc” và “Ông soi sáng siêu nhiên cho mặt cá nhân” thì hẳn nhiên là hai chuyện hoàn toàn khác nhau.

3. Eugène-Marie DURAND (1864-1932) :

Cha Durand có nhiều cảm tình tốt với các tu sĩ Mến Thánh Giá. Bài viết của cha đăng trong báo “Les Missions Catholiques”, năm 1931, (trang 421-426), mang tựa đề “Les Amantes de la Croix en Indochine”. Ý trang 421, cột số 1, cha Durand viết rõ là Đức cha Chức Ông soi sáng siêu nhiên :

“Avant de quitter la France, l'évêque de Bérythe avait longuement médité, à la Visitation d'Annecy, au pied des autels, de St François de Sales et de Ste Jeanne de Chantal. Et là, en pleine lumière surnaturelle, il lui était apparu qu'entre les mains de l'Eglise, “le prêtre et la religieuse sont les sources qui déversent sur un pays neuf la foi et la charité”, et que “ces deux formes de dévouement ont besoin de s'unir pour exprimer, dans sa plénitude, la vertu du christianisme, mystérieux mélange de force et de douceur, comme autrefois, sur le Calvaire, le modèle des vierges concourut à la Rédemption avec le modèle des apôtres”, - “qu'à côté donc du sacerdoce indigène, qui s'enracine au coeur de la nation, et s'enlace à toutes les affections de famille, toujours le

catholicisme se hâte de placer l'institution des vierges chrétiennes.” (Cf. Annales de la Propagation de la Foi, 1855, préface).

Cha Durand viết như trên và cũng cho biết ngài trích dẫn tờ báo “Annales de la Propagation de la Foi, số 27, năm 1855”.

Theo nhận định riêng của tôi, lời văn của cha Durand có thể tạo ra mặt vài cảm tưởng sai lầm cho các giới :

- “Avant quitter la France, l'évêque...” : Đức cha Lambert tại Annecy, lúc còn là linh mục, trên Chức sang Roma, vào cuối mùa hè sang thu năm 1657. Ngài sẽ rời bỏ nước Pháp (quitter la France) với tư cách giám mục vào mùa Công năm 1660, tức hơn 3 năm sau ngày hành hương Annecy.

- Bài báo của “Annales...” không hề xác định tác giả Toàn văn, cũng không hề nói tại Annecy hay mặt gì của Cha Lễ nào cả. Dù lời ngòi bút của cha Durand thì lời khác, các giới sẽ hiểu mặt cách khác. Hay là, báo “Annales de la Propagation de la Foi” đã quên không xác định Ông soi sáng siêu nhiên nói Đức cha Lambert tại Annecy chăng ?

Cũng nên biết thêm rằng cha Durand, trước Có mặt năm, đã đăng trong báo “Revue d'Histoire des Missions”, năm 1930, xuất bản tại Paris, mặt bài về Mến Thánh Giá mang tựa đề : “Les Amantes de la Croix” (trang 384-404). Trong Có, cha đã trích dẫn lại nguyên văn bài báo “Annales de la Propagation de la Foi, 1855.” Cha viết : “Et c'est bien ce que, dès 1855, relevaient en termes excellents des Annales de la Propagation de la Foi : A côté du sacerdoce indigène... avec le modèle des apôtres...” Cha Durand nói vậy không hề dùng chữ “Ông soi sáng siêu nhiên” nào cả.

Tại đây, có lẽ chúng ta hãy tạm lui lại rằng “Ông soi sáng siêu nhiên tại Annecy” nói Đức cha Lambert là chuyện do cha Durand tự nói ra, dựa theo bài báo năm 1855 trong “Annales...” tại Lyon.

Tuy nhiên, bài báo “Annales...” này lại không hề nói rằng Có là Ôn soi sáng siêu nhiên chi cả.

Câu hỏi nên Xét ra là cha Durand, trong bài báo “Les Missions Catholiques 1931”, có hỏi phóng Cái, hỏi thần thánh hóa không, khi viết câu : “Et là, en pleine lumière surnaturelle, il lui était appar...” ?

4. Adrien LAUNAY (1853-1927) :

Linh mục s^o gia này xuất bản tại Paris năm 1894 bộ sách “Histoire Générale de la Société des Missions Etrangères” gồm 3 tập. Trong tập 1, từ trang 141 tới trang 146, s^o gia Cố chấp t^hi chuyển về cha Lambert thành lập hội dòng M^om Thánh Giá tại Việt Nam. Ngài cũng có nói : “Près du prêtre combattant au grand jour, il (cha Lambert) plaça la religieuse, la vierge priant au fond de son cloître, se dépensant au chevet des malades, se dévouant à l’instruction des enfants” (trang 142). Tiếp Có, ngài nhắc lại kinh nghiệm “trình n»” trong xứ Roma c^o, xứ Gaule, xứ miền đông Nam Á Châu và Phi giáo, cùng một vài tên các Giáo phụ (Tertullien, Cyprien, Grégoire, Ambroise) Cả ca tụng các trình n».

S^o gia Launay hoàn toàn không nói chi tới “Ôn soi sáng Annecy” cả.

Trong các cuốn về xứ Cochinchine, Tonkin và Siam, nhân chuyển về dòng M^om Thánh Giá, ngài cũng không hề nói tới “÷n soi sáng tại Annecy”.

Những tác giả khác Cả nói tới cha Lambert như Henri de Frondeville, Henri Sy, Henri Chappoulie, Jean Guennou, Bernard Jacqueline và Guy-Marie Oury cũng chẳng hề có chuyển “÷n soi sáng tại Annecy” này. (Theo những chi tôi Cố chấp).

Năm 1961, trong luận án về giáo luật (Roma, Pontificia Universitas Gregoriana), linh mục Gioakim Vĩnh Th^oc trích dẫn Toàn văn của báo “Annales de la Propagation de la Foi” về sự ghi chép riêng của ngài như sau : “Il (Lambert de la Motte) s’y est recueilli pendant plusieurs heures, devant l’autel de Saint François de Sales et de Sainte Jeanne de Chantal, la co-fondatrice avec Saint François des Soeurs de la Visitation. Dans ce sanctuaire, illuminé par la grâce il a établi qu’à côté du sacerdoce indigène... avec le modèle des apôtres...” (trang 23-24).

Khi cha Vĩnh Th^oc phỏng dịch luận án của ngài ra tiếng Việt (tháng 10 năm 1994), ngài viết : “Trong thánh Cố^ong này, vĩ giám mục Cả Cố chấp Ôn soi sáng và Cả xác Cố^ong bên cạnh hàng linh mục bản xứ (...) Cố công giáo vốn mau chóng thành lập Dòng n»...”

5. Tài liệu viết tay trong Archives des Missions Etrangères de Paris, tập 122, “Vie de Mgr Lamothe Lambert. Evêque de Béryste” :

Trên Cố^ong sang Roma vào năm 1657, cha Lambert dừng chân tại Lyon và Annecy. Sau Đây là nguyên văn Toàn k^o lúc ngài^a Lyon và Annecy (tiếng Pháp th^oak> 17) :

“Il receut à Lion des lettres qu’on luy avoit escrites de Paris pour luy donner avis qu’il estoit l’un des trois Evesques dont on avoit dessein de faire présenter les noms au Pape et se regardant désormais comme dépendant de la conduite de ceux qui luy escrivoient, il crut qu’il devoit attendre leurs ordres sur son voyage de Rome esperant qu’ils s’accorderoient avec ceux de son Directeur avant que de les recevoir, il eut le temps de contenter sa piété auprès du coeur de st Francois De Sales qui repose dans celui des deux Monastères de la Visitation de cette grande ville où ce st Prêlat a rendu l’esprit.

‘‘Et après avoir fait un tour à la Grande Chartreuse, à Nostre Dame de Mians et à Nostre Dame d'Arby en Savoye ; après avoir séjourné quelques jours à Annessy (Annecy) où il visita le corps du St Evêque dont il n'avoit encore honoré que le coeur, et où il connut plusieurs ames d'une Eminente oraison, d'une innocence achevée, et d'une austère pénitence dans les deux Monastères qui reconnoissent ce Grand St pour Fondateur, après avoir passé quelques heures à Genève pendant lesquelles il fut dans les Eglises où l'on fait le Presche pour s'offrir à Dieu en qualité de victime en union avec Nôtre Seigneur J-C. pour réparer tous les outrages qu'il souffroit, et qu'il souffre encore dans cette malheureuse Babylone, il retourne à Lion...’’ (trang 85 và 86).

Nhũ vậ, tài liệu lịch s° quan trng nhấ vấ ti<u s° ãừc cha Lambert trên Cậ, th<c hiệ quẩg năm 1685, không hấ cấ cậ tậ chuyệ siêu nhiên nào cả.

6. Tóm tắt lại :

ã< có cái nhìn t°ng th< vấ chuyệ vøa nêu ra, tôi xin ghi lại các th°i c< m nhũ sau :

- Cuối mùa hè năm 1657, ãừc cha Lambert đởng chân kính viểg m¶ thánh Phanxicô cấ Salê và thánh n» Jeanne de Chantal tại Annecy.
- Năm 1685, tậ ti<u s° ãừc cha Lambert cầ th<c hiệ tại Paris.
- Năm 1855, báo ‘‘Annales de la Propagation de la Foi’’ (tại Lyon) trình bày viể ãừc cha Lambert lậ đòng M°m Thánh Giá tại Việ Nam.
- Năm 1894, cha Launay xuất bản b¶ sách ‘‘Histoire Générale de la Société des Missions Etrangères’’.

- Năm 1931, cha Durand viể bài trên báo ‘‘Les Missions Catholiques’’ nói ãừc cha Lambert cầ Ồn soi sáng siêu nhiên tại Annecy.
- Năm 1996, Nhóm Nghiên Cứu đỉch bản vắn của cha Durand ra tiểg Việ.

Tâm k° luậ :

Tôi vắn nghi ng° rểng chuyệ ‘‘-n soi sáng siêu nhiên tại Annecy’’ mà ãừc cha Lambert nhậ cầ là chuyệ cha Durand cầ ra và sau cồ luậ án của cha ãình Th<c cùng Nhóm Nghiên Cứu lậ lại. Những tôi chử thu tậ cầ các đ» kiệ lịch s° c< quẩ 100%.

ãừc cha Lambert de la Motte, khi lậ đòng n» M°m Thánh Giá, Cậ chử ảnh hữ°ng rấ nhiũ tở trào lữu tu cầ tài nửc Pháp th°ok> 17. ãừc biể, cầ cầ lố cầ cầ và hoát cầ tồ cầ của ông Jean de Bernières (1602-1659), của Thánh Jean Eudes (1601-1680) và của Hiệ h¶i Thánh Th< (la Compagnie du Saint-Sacrement) Cậ lữu lại nhiũ đầ vể sầ cầ ãừc cha cầ nhũ ãừc h¶i đòng M°m Thánh Giá.

Joseph DAO

./.